

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Vojtěcha Šimíčka (soudce zpravodaj), soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **T. L. N.**, zastoupený advokátem Mgr. Markem Sedlákem, Milady Horákové 13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**, Loretánské náměstí 5, Praha, za účasti osob zúčastněných na řízení: **I. T. L. T.**, **II. N. T. L. N.**, **III. G. H. N.** a **IV. N. M. Q. N.**, zúčastněné osoby II, III a IV zastoupené zákonnou zástupkyní T. L. T., o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 6. 2024, čj. 120048-12/2023-MZV/OPL, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 3. 3. 2025, čj. 50 A 10/2024-42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoby zúčastněné na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

1. Vymezení věci

[1] Žalobce je státní příslušník Vietnamské socialistické republiky. Na území České republiky přicestoval v roce 2007 a do roku 2010 zde pobýval na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání. V současné době v České republice žije se svou manželkou a třemi nezletilými dětmi, syny narozenými v roce 2014 a 2016 a dcerou narozenou v roce 2020.

[2] V roce 2020 podal žádost o mezinárodní ochranu, která mu nebyla udělena. Dne 6. 4. 2023 podal prostřednictvím datové schránky k Velvyslanectví České republiky v Hanoji (*zastupitelský úřad*) žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny podle § 42a odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (*zákon o pobytu cizinců*), a současně požádal od upuštění od povinnosti osobního podání žádosti podle § 169d odst. 3 téhož zákona. Zastupitelský úřad žádosti nevyhověl, neboť vyhodnotil, že osobní podání žádosti není pro žalobce spojeno s nepřiměřeným omezením.

[3] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, na jehož základě žalovaný napadené rozhodnutí zrušil a řízení zastavil, neboť dospěl k závěru, že žalobce jako žadatel o mezinárodní ochranu je ve smyslu § 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců vyňat z působnosti tohoto zákona. Žalovaný totiž z informací od Ministerstva vnitra zjistil, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu dne 16. 12. 2020, přičemž rozhodnutí o zamítnutí žádosti nabylo právní moci až dne 30. 3. 2021. Proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti podal žalobce žalobu a následně rovněž kasační stížnost, která byla vedena pod sp. zn. 6 Azs 60/2023.

[4] Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 31. 1. 2024, čj. 48 A 9/2023-30, žalobě vyhověl a rozhodnutí žalovaného zrušil. Žalovaný proto žádost žalobce znovu posoudil, přičemž přihlédl zejména k tomu, že řízení o žádosti o mezinárodní ochranu pravomocně skončilo usnesením NSS ze dne 28. 2. 2024, čj. 6 Azs 60/2023-36. Žalovaný vyhodnotil, že rozhodnutí zastupitelského úřadu je přezkoumatelné a zcela v souladu se zákonem, a odvolání žalobce zamítl. Toto rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou u Krajského soudu v Praze, který ji nyní napadeným rozsudkem zamítl.

2. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[5] Žalobce (*stěžovatel*) rozsudek krajského soudu napadá z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., tedy pro nezákonnost rozsudku spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, vadu řízení spočívající v tom, že skutková podstata nemá oporu ve spisu, a pro nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[6] Stěžovatel v kasační stížnosti odkazuje na popis rodinné a ekonomické situace, kterou uvedl již v průběhu správního řízení a následně též v řízení před krajským soudem. Stěžovatel má za to, že tato jeho situace dostatečně odůvodňuje upuštění od povinnosti osobního podání žádosti ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců.

[7] Stěžovatel tvrdí, že krajský soud dospěl k nesprávnému závěru na základě skutečností, které nemají oporu ve správním ani soudním spise. Z napadeného rozsudku se totiž podává, že situace stěžovatele není nijak specifická, a to ani „*v situaci, kdy žalobce – jak tvrdí – vypomáhá své manželce s obživou spolupodílením se na rodinném závodě v oblasti stavebních činností.*“ Stěžovatel ale v rodinném závodě nevypomáhá, stavební práce jsou závislé čistě na jeho fyzické práci, přičemž manželka stěžovatele vykonává pouze administrativní činnost. Krajský soud se tedy dostatečně nevypořádal s tvrzením, že rodina je na jeho činnosti závislá. Měl-li by odcestovat do země původu, manželka by výdělečnou činnost musela ukončit, neboť nemá dostatečné znalosti pro výkon stavebních prací a rodina ani nemá dostatek finančních prostředků na mzdu zaměstnance, kterého by museli v nepřítomnosti stěžovatele zaměstnat, jak navrhuje krajský soud. To ostatně vyplývá i z předloženého daňového přiznání manželky stěžovatele. Tím se však krajský soud nezabýval, a proto stěžovatel napadený rozsudek považuje za nepřezkoumatelný.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti namítá, že se stěžovatel vůbec nezabýval přijatelností kasační stížnosti, přičemž není na žalovaném ani na soudu, aby za něj takovou argumentaci domýšleli. Přijatelnost nelze dovodit ani z jiných námitek, neboť se stěžovatel omezuje výlučně na tvrzení co do zjištění skutkového stavu a jeho podřazení pod důvodný případ pro upuštění od osobního podání žádosti na zastupitelském úřadu ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Žalovaný proto navrhuje, aby NSS kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

pokračování

[9] Pokud by ale NSS posoudil kasační stížnost jako přijatelnou, žalovaný uvádí, že námitka stěžovatele týkající se výpomoci v rodinném závodě není důvodná. Touto námitkou se dostatečně podrobně zabývaly orgány ve správním řízení a následně rovněž krajský soud, který dospěl k závěru, že „*nijak výjimečná není ani ekonomická situace žalobce a jeho rodiny. I zde správní orgány nastínily několik variant řešení, jakým způsobem lze dočasnou nemožnost žalobce podílet se na manželčině podnikání překlenout (např. zajištěním stavebních prací prostřednictvím třetí osoby, výdělečná činnost žalobce v zemi původu, odklad úhrady splátek hypotečního úvěru). Úvahy žalovaného nelze pokládat za spekulativní, jak tvrdí žalobce. Naopak se jedná o řešení v zásadě obvyklá a prakticky proveditelná, třebaže subjektivně mohou být nepochybně náročná. Ani tyto těžkosti však nelze vnímat jako zcela bezvýchodnou situaci, neřkuli ohrožení výživy nezletilých dětí.*“ S tímto závěrem se žalovaný plně ztotožňuje.

[10] Důvodná není ani námitka, že manželka stěžovatele nemůže vykonávat stavební práce, protože nemá dostatečné znalosti a nemůže zaměstnat brigádníky za účelem výkonu stavebních prací, neboť k tomu rodina nemá dostatečné příjmy. Žalovaný připomíná, že nepřítomnost jednoho z rodičů není výjimečnou ani neřešitelnou situací a je zcela na nich, aby uspořádali osobní záležitosti tak, aby se odcestování jednoho z nich na přechodnou dobu dotklo chodu rodiny co nejméně (srov. rozsudek NSS ze dne 31. 7. 2024, čj. 1 Azs 79/2024-35). Stěžovatel si založil rodinu, manželka stěžovatele zřídila rodinný závod, vzala si hypotéku, a to vše s vědomím nejistého pobytu stěžovatele na území České republiky.

[11] Žalovaný nesouhlasí ani s tím, že odcestováním stěžovatele bude muset jeho manželka ukončit rodinný závod, a tím rodině hrozí hmotná nouze. Jak již bylo uvedeno výše, existují různé alternativy, jakým způsobem řešit situaci vycestování stěžovatele. Stěžovatel ale zpochybňuje pouze jednu z variant, a to způsobem, že správní orgány staví před tzv. falešné dilema, že buď bude vykonávat stavební práce, nebo rodině hrozí hmotná nouze. K ostatním variantám se nevyjádřil. Z této námítky navíc nelze dospět k závěru, že odůvodnění napadeného rozsudku je nepodložené, nebo že existuje tak zásadní překážka, pro kterou by bylo nutné upustit od osobního podání žádosti ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Je tak na stěžovateli a jeho manželce, aby uspořádali své soukromé a rodinné poměry s ohledem na skutečnost, že se stěžovatel dlouhodobě nachází na území bez řádného pobytového oprávnění. Žalovaný proto navrhuje, aby NSS kasační stížnost zamítl.

3. Posouzení věci NSS

[12] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po přezkumu přípustnosti zabývá tím, zda kasační stížnost svým významem *podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele* ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. Pokud by tomu tak totiž nebylo, musela by být odmítnuta jako nepřijatelná. O přijatelnou kasační stížnost se přitom může jednat v následujících typových případech:

- 1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
- 2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci NSS.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. *judikatorní odklon*. To znamená, že NSS ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) V napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele*. O takové pochybení se může jednat především tehdy, pokud krajský soud:

a) *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování bude docházet i v budoucnu;

b) *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

[13] Přijatelnost kasační stížnosti je tedy třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Jinými slovy vyjádřeno, teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, NSS posoudí její důvodnost.

[14] NSS se nejprve zabýval námitkou údajné nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Byla-li by totiž tato námitka důvodná, mohlo by se jednat o důvod přijatelnosti uvedený shora [sub 4 b) - zásadní procesní pochybení krajského soudu] a NSS by napadený rozsudek krajského soudu zrušil, aniž by zkoumal důvodnost dalších námitek uvedených v kasační stížnosti, neboť teprve u přezkoumatelných rozhodnutí lze posuzovat jejich zákonnost.

[15] NSS však konstatuje, že stěžovatel nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku shledává pouze v neprovedení důkazu daňovým přiznáním jeho manželky. Z daňového přiznání přitom podle něj plyne, že rodina nemá dostatečné finanční prostředky na to, aby v době nepřítomnosti stěžovatele zaměstnávala brigádníky za účelem výkonu stavebních prací. V tomto smyslu NSS připomíná, že za nepřezkoumatelné se považuje až takové rozhodnutí, z něhož není zřejmé, jaké skutečnosti považuje soud za rozhodné, popř. na jakých úvahách soud své rozhodnutí založil. Z ustálené judikatury rovněž plyne, že krajské soudy nemusí vypořádat každou dílčí námitku a nemusí výslovně reagovat na každé tvrzení, postaví-li své závěry na ucelené argumentaci, která věcně pokryje všechny argumentační body žaloby (srov. nález Ústavního soudu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08, nebo rozsudky NSS ze dne 3. 4. 2014, čj. 7 As 126/2013-19 a ze dne 10. 12. 2021, čj. 3 As 366/2019-41).

[16] Z nyní posuzovaného rozsudku je však zřejmé, jaké skutečnosti považoval krajský soud za rozhodné a jakými úvahami se řídil. Krajský soud se vypořádal se všemi žalobními body a s odkazem na ustálenou judikaturu NSS srozumitelně vysvětlil, proč situace stěžovatele nenaplnňuje podmínku natolik výjimečné a mimořádné situace, která by ospravedlňovala upuštění od osobního podání žádosti podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Krajský soud ve shodě se správními orgány dospěl k závěru, že u stěžovatele nenastala žádná specifická překážka, která by znemožňovala vycestovat do země původu a podat žádost na zastupitelském úřadu osobně. Z napadeného rozsudku je rovněž zjevné, že se krajský soud zabýval otázkou rodinného stavu stěžovatele, přičemž ani v této souvislosti nedovodil žádné mimořádné okolnosti ve prospěch upuštění od osobního podání žádosti. Lze tak učinit dílčí závěr, že napadený rozsudek je přezkoumatelný.

[17] NSS rovněž připomíná, že je na samotném stěžovateli (resp. jeho zástupci), aby soudu poskytl přesvědčivou argumentaci právě k otázce přijatelnosti kasační stížnosti. Tedy aby

pokračování

vedl racionální důvody, pro které návrh přesahuje jeho vlastní zájmy. V posuzované věci však stěžovatel netvrdí žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti, přičemž pouze namítá, že krajský soud dospěl k nesprávnému závěru, když vyhodnotil, že poměry stěžovatele nepředstavují mimořádnou situaci, která by vylučovala zvláštní uspořádání osobních záležitostí. Stěžovatel předně nesouhlasí s posouzením krajského soudu, že vypomáhá v rodinném závodu své manželky, neboť má za to, že obživa rodiny je zcela závislá na jeho fyzické práci. Tato námitka však nenaplnuje žádný z výše uvedených důvodů přijatelnosti kasační stížnosti.

[18] Za této situace, kdy stěžovatel neuvádí žádné důvody, pro které může být kasační stížnost přijatelná, proto NSS jen pro úplnost uvádí, že § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců směřuje na situace, kdy zastupitelský úřad může v odůvodněných případech upustit od povinnosti osobního podání žádosti, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od osobního podání. Podle ustálené judikatury platí, že postup podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců „v sobě obsahuje nejen správní uvážení, ale kombinuje je s neurčitým právním pojmem „odůvodněný případ“. Tento pojem nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Správnímu orgánu je poskytován prostor pro zhodnocení, zda konkrétní situace patří do rozsahu daného neurčitého právního pojmu, či nikoliv. Míra „uvážení“ správního orgánu se zde zaměřuje na skutkovou podstatu a její vyhodnocení. Naplnění obsahu neurčitého právního pojmu s sebou nese povinnost správního orgánu rozhodnout způsobem, který norma předvídá“ (srov. rozsudky NSS ze dne 12. 8. 2011, čj. 5 As 47/2011-77 nebo ze dne 24. 2. 2025, čj. 8 Azs 177/2024-40). Výjimečné okolnosti, které odůvodňují upuštění od povinnosti podat žádost osobně, přitom musí vymezit sám žadatel (viz rozsudek NSS ze dne 18. 1. 2021, čj. 5 Azs 258/2020-67)

[19] Z ustálené judikatury NSS rovněž plyne, že za odůvodněné případy lze považovat až takové výjimečné a mimořádné situace, pro které by bylo trvání na osobním podání žádosti tvrdé a nerozumné a pro cizince by představovalo nepřiměřenou zátěž (srov. rozsudky ze dne 11. 8. 2015, čj. 6 Azs 77/2015-36, ze dne 15. 4. 2025, čj. 6 Azs 223/2024-34, ze dne 24. 2. 2025, čj. 8 Azs 177/2024-40 nebo ze dne 9. 1. 2025, čj. 8 Azs 52/2024-47). Zátěž je přitom nutné posuzovat v kontextu individuálních okolností žadatele, přičemž tyto okolnosti musí být takového charakteru, že v porovnání s nimi se osobní přítomnost žadatele musí jevit jako nepřiměřená. Může se tak jednat o situace, kdy je stěžovatel omezen svým zdravotním stavem, nebo pokud by se objektivně nemohl dostavit k zastupitelskému úřadu. Například tehdy, je-li dostupnost zastupitelského úřadu z provozních důvodů objektivně velmi ztížena (srov. rozsudek ze dne 9. 8. 2018, čj. 9 Azs 213/2018-22). Důvodem pro upuštění od osobního podání žádosti mohou být rovněž specifické rodinné poměry žadatele o pobytové oprávnění. I s těmito skutečnostmi se ale krajský soud dostatečně vypořádal, přičemž s odkazem na ustálenou judikaturu vyhodnotil, že dočasná nepřítomnost jednoho z rodičů není výjimečnou ani neřešitelnou situací. Ke stejnému závěru dospěl rovněž ve vztahu k ekonomické situaci stěžovatele.

[20] NSS s ohledem na výše uvedené uzavírá, že kasační stížnost je nepřijatelná. V této věci totiž nevystala žádná otázka, která by doposud nebyla judikaturou jednotně řešena, ani taková, kterou by bylo třeba řešit odlišně, a krajský soud se současně nedopustil ani hrubého pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

4. Závěr

[21] NSS konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[22] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v posuzované věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

[23] Osoby zúčastněné na řízení mají právo na náhradu jen těch nákladů, které jim vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jim soud uložil. NSS však osobám zúčastněným na řízení žádnou takovou povinnost neuložil, proto nemají právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení ve smyslu § 60 odst. 5 ve spojení s § 120 s. ř. s.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. května 2025

Vojtěch Šimíček
předseda senátu